

Δολοφονία της μνήμης και μαθήματα εθνομηδενισμού - Τελικά μήπως δεν έπρεπε να γίνει η Επανάσταση του 1821;

✘ Σάλο έχουν προκαλέσει στην κοινή γνώμη και στην εκπαιδευτική κοινότητα τα ιστορικά εγχειρίδια για εκπαιδευτικούς, σε τέσσερις τόμους, υπό τον γενικό τίτλο «Εναλλακτικό Εκπαιδευτικό Υλικό Για Τη Διδασκαλία της Νεότερης Ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης», που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος Κοινής Ιστορίας (Joint History Project, JHP), το οποίο καθοδηγείται από το Κέντρο για τη Δημοκρατία και τη Συμφιλίωση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη - CDRSEE.

Οι τόμοι φέρουν τους τίτλους:

- 1. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία**
- 2. Έθνη και Κράτη στη Ν.Α. Ευρώπη**
- 3. Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι**
- 4. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος**

Καλύπτουν, δηλαδή, μια ιστορική περίοδο περίπου έξι αιώνων, από την κατάληψη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τους Οθωμανούς έως σήμερα.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα χρηματοδοτείται, κυρίως, από την αμερικανική κυβερνητική υπηρεσία US AID, το γερμανικό υπουργείο Εξωτερικών, αλλά και από το ίδιο το αμερικανικό (Department of State) και το βρετανικό ΥΠΕΞ (Foreign Office) και άλλα ιδρύματα, και η εναρκτήρια συνάντηση για την υλοποίησή του είχε πραγματοποιηθεί στη Χάλκη, το 1999.

Το πρόγραμμα αφορά 11 χώρες: Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρο, Ελλάδα, ΠΓΔΜ, Σερβία-Μαυροβούνιο-Κοσσυφοπέδιο, Σλοβενία και Τουρκία. Εστιάζει στους καθηγητές Ιστορίας στα δημόσια και τα ιδιωτικά σχολεία, τους μαθητές, καθηγητές πανεπιστημίου, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, μη κυβερνητικές οργανώσεις, που ενεργοποιούνται στους τομείς της Ιστορίας και της Εκπαίδευσης, και τα υπουργεία Παιδείας, ενώ πραγματοποιεί πολυάριθμα σεμινάρια καθώς και μια σειρά από εκδόσεις.

Σχετικά με την εκπαιδευτική χρήση των εν λόγω βιβλίων, το Υπουργείο Παιδείας

ανέφερε ότι δεν υπάρχει οιαδήποτε υπουργική απόφαση, που να προνοεί, αυτά, να χρησιμοποιηθούν ως επιστημονικά βοηθήματα. «Αυτό είναι θέμα που θα εξετάσει η ειδική επιτροπή για τα αναλυτικά προγράμματα της Ιστορίας, η οποία και θα συμβουλεύσει ως προς το αν και πώς θα χρησιμοποιηθούν». Επισήμανε, ωστόσο, ότι, «είμαστε στον 21ο αιώνα, και δεν μπορούμε να ρίχνουμε βιβλία στην πυρά».

Από-εθnikοποίηση της ιστορίας

Η έκδοση του τετράτομου αυτού έργου, που παρουσιάστηκε πριν λίγες μέρες, στο πλαίσιο δημοσιογραφικής διάσκεψης στη Λευκωσία, έχει ήδη προκαλέσει έντονες αντιδράσεις, αλλά και σκεπτικισμό, ως προς τα επιστημονικά της ερείσματα, καθώς φαίνεται να επιβάλλει μian υπαγωγή της βαλκανικής ιστοριογραφίας και, ειδικότερα της ελληνικής, στο μέτρο που αφορά στα καθ' ημάς, στην οθωμανική ιστοριογραφία – με άλλα λόγια, την ανάγνωση και ερμηνεία της ιστορίας των λαών της ΝΑ Ευρώπης, υπό την κηδεμονία των κυρίαρχων αφηγηματικών και ερμηνευτικών προτύπων της Οθωμανικής Ιστορίας, η οποία προβάλλεται να διαθέτει το «ακριβές» επιστημονικό μέτρο ταξινόμησης (και αξιολογίας) όλων των ιστορικών λόγων για το παρελθόν. Μέσα, ακριβώς, στο πνεύμα αυτού του μεθοδολογικού αναθεωρητισμού, το έργο στοχεύει να εισαγάγει μια από-εθnikοποιητική αντίληψη της ιστορίας, υπό το φως υπερεθνικών «μετασχηματισμών», στο πλαίσιο της συντελούμενης παγκοσμιοποίησης στη σφαίρα της οικονομίας και των επικοινωνιών.

Χριστίνα Κουλούρη: Ο οθωμανικός ζυγός δεν ήταν και τόσο ζυγός...

Δηλωτική είναι η άποψη της κ. Χριστίνας Κουλούρη, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Πελοποννήσου και διευθύντρια της έκδοσης, αλλά και προέδρου της Επιτροπής Ιστορικής Εκπαίδευσης του CDRSEE: «Η νέα αυτή τάση σημαίνει αναθεώρηση της βασικής, κοινής στα βαλκανικά εθnikά κράτη (πλην του τουρκικού, βεβαίως), ερμηνείας της οθωμανικής κληρονομιάς: Ότι η οθωμανική περίοδος της ιστορίας τους υπήρξε μια «αλλότρια» επιβολή στις αυτόχθονες χριστιανικές κοινωνίες που είχε τη μορφή “ζυγού”». Και συνεχίζει, ότι το βιβλίο αυτό προσφέρει μια βαθύτερη γνώση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που «μας επιτρέπει να ανατρέψουμε ένα στερεότυπο εξαιρετικά διαδεδομένο τόσο στη Δυτική όσο και στη ΝΑ χριστιανική Ευρώπη: αυτό που αφορά την πολιτιστική της “καθυστέρηση”».

Το πρωτότυπο του έργου γράφτηκε στα αγγλικά και τη μετάφραση και έκδοσή του στα ελληνικά χρηματοδότησε το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη.

Σε άρθρο της στην αθηναϊκή εφημερίδα «Το Βήμα», ημερομηνίας 6/2/2000, με

τίτλο «Οι “σκοτεινοί αιώνες” του οθωμανικού παρελθόντος μας», η Κουλούρη έγραφε προκλητικά:

«Το επιστημονικό ενδιαφέρον υπαγορεύεται, άλλωστε, όπως είναι γνωστό, από τη σύγχρονη συγκυρία και τα ερωτήματα που θέτει το παρόν. Οι πολιτικές εξελίξεις της τελευταίας δεκαετίας στα Βαλκάνια και η αναθεώρηση του παρελθόντος που συνεπάγονται οδήγησαν τις βαλκανικές ιστοριογραφίες σε μια αναζήτηση του «κοινού» παρελθόντος, των κοινών ιστορικών εμπειριών της βυζαντινής και της οθωμανικής αυτοκρατορίας και της «κληρονομιάς» τους στη θρησκευτική, πολιτισμική και θεσμική σφαίρα. Η νέα αυτή τάση σημαίνει αναθεώρηση της βασικής, κοινής στα βαλκανικά εθνικά κράτη (πλην του τουρκικού, βεβαίως) ερμηνείας της οθωμανικής κληρονομιάς: ότι η οθωμανική περίοδος της ιστορίας τους υπήρξε μια «αλλότρια» επιβολή στις αυτόχθονες χριστιανικές κοινωνίες που είχε τη μορφή «ζυγού».

Να σημειωθεί εδώ, ότι η Χριστίνα Κουλούρη ήταν ένας απ’ τους συγγραφείς του κατάπτυστου «Ρεπούσιου» βιβλίου της Έκτης Δημοτικού, το οποίο αποσύρθηκε τελικά.

Η επίκουρος καθηγήτρια του Παντείου και μέλος του Εθνικού Συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ Μαριλένα Κοπά, που πήρε μέρος στην παρουσίαση του έργου, υπογράμμισε πως ο σημερινός πρόεδρος του Κινήματος Γιώργος Παπανδρέου «ήταν από τους πρώτους υποστηρικτές» της Επιτροπής Ιστορίας του Κέντρου για τη Δημοκρατία και τη Συμφιλίωση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη στα πλαίσια των προσπαθειών του για τη συνεργασία και την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Χαρακτηρίζοντας χρήσιμη την έκδοση στην προσπάθεια «επανεξέτασης της διαχείρισης των συμβόλων και των στερεοτύπων» η Μαριλένα Κοπά τόνισε και την ανάγκη «μιας επανανάγνωσης της Ιστορίας».

Όπως δήλωσε ο εφοπλιστής Κώστας Καρράς, που ήταν ο εισηγητής του Κοινού Σχεδίου Ιστορίας των Βαλκανίων και είναι ο υπεύθυνος του προγράμματος, το έργο υπάρχει ήδη στα σερβικά και επίκεινται μεταφράσεις του στα αλβανικά, κροατικά και βοσνιακά, ενώ έχει ήδη διατυπωθεί έντονο ενδιαφέρον να μεταφραστεί και να εκδοθεί και στα ιαπωνικά.

Οι τέσσερις τόμοι δεν απευθύνονται απ’ ευθείας στους μαθητές, γι’ αυτό και δεν θα διατεθούν στο εμπόριο. Σκοπός τους είναι να γίνουν μέρος των σχολικών βιβλιοθηκών και να αποτελέσουν βοηθητικό υλικό για τους καθηγητές που διδάσκουν Νεότερη Ιστορία στα Λύκεια και να χρησιμοποιηθούν σε ειδικά σεμινάρια επιμόρφωσης και κατάρτισής τους. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

αποφάσισε ήδη ομόφωνα να εισηγηθεί στο Υπουργείο Παιδείας την περίληψη του υλικού αυτού στα προγράμματα κατάρτισης των καθηγητών.

Επισημαίνοντας ότι το έργο προσφέρει στοιχεία για την οικοδόμηση των Βαλκανίων σε μια νέα βάση και εκσυγχρονίζει τις αντιλήψεις μας πέρα από τις ξεπερασμένες απόψεις που εκφράζονται μέσα από τις «τοπικές Ιστορίες», ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Θάνος Βερέμης εισηγήθηκε τη μελέτη των τεσσάρων τόμων από όσους εμπλέκονται στη διδασκαλία της Νεότερης Ιστορίας. «Είναι σημαντικό πως η Ιστορία αυτή γράφεται τώρα και όχι στην εποχή του βαλκανικού αλυτρωτισμού που επικρατούσε πριν από λίγα χρόνια», τόνισε ο Θάνος Βερέμης, που συμπλήρωσε πως «αλλιώς θα μας είχαν κατηγορήσει για προδότες και θα μας είχαν στήσει στον τοίχο».

Στην παρέμβασή του κατά την παρουσίαση του έργου ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας Νίκος Γεωργιάδης επιτέθηκε κατά του «σταλινικού κρατισμού» που επικρατεί στην Ελλάδα με τη μορφή των επιβεβλημένων από το Υπουργείο Παιδείας για τη διδασκαλία της Ιστορίας επίσημων εγχειριδίων. Με τον βουλευτή συμφώνησε και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Αντώνης Λιάκος, που επεσήμανε πως η Ελλάδα είναι η μόνη ευρωπαϊκή χώρα όπου η Ιστορία διδάσκεται από εγχειρίδια που επιβάλλει το κράτος. Ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας τόνισε ότι μέσα από τους τέσσερις τόμους του έργου επιχειρείται η αλλαγή της ιστορικής προσέγγισης και η κατάργηση των στερεοτύπων που επιβάλλονται από τις επίσημες εκδοχές των κρατικών εγχειριδίων.

Οι Γεωργιάδης και Λιάκος είχαν επίσης παρόμοιες απόψεις για το ότι στο έργο προβάλλονται διάφορες ιστορικές περίοδοι μέσα από ανθρώπινες εμπειρίες που παρατίθενται ως ιστορικά ντοκουμέντα και δίνουν μια άλλη διάσταση στα γεγονότα. Ο κερκυραίος βουλευτής αναφέρθηκε στα σχετικά με την καθημερινή συμβίωση κατά την εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κεφάλαια που, όπως είπε, του αποκάλυψαν νέες οπτικές γωνίες στη μελέτη της περιόδου αυτής. Παράλληλα, δεν παρέλειψε να επισημάνει τις αναφορές στις «συμπεριφορές των Ελληνοκυπρίων προς τους Τουρκοκύπριους που ανατρέπουν στερεότυπα και προκαταλήψεις».

«Αθώα» παραμυθάκια σε στυλ αμερικάνικου ταμπλόιντ

Στοχεύοντας κατ' ευθείαν στο θυμικό, τα τέσσερα βιβλία που αποτελούν το έργο επιχειρούν μέσα από ατομικές «ανθρώπινες ιστορίες» να ποδηγετήσουν τον αναγνώστη προς την ταύτισή του με «τον κοσμάκη» και να ζήσει τα ιστορικά

γεγονότα όπως για παράδειγμα ένας χωρικός έζησε και περιγράφει μια μάχη που έγινε κοντά στο χωριό του. Ακριβώς όπως καταγράφεται στα αμερικάνικα ταμπλόιντ το καθημερινό ιστορικό γίνεσθαι.

Με την αποσπασματική και έντεχνα σερβιρισμένη παράθεση κομματιών από ιστορικά ντοκουμέντα, θρησκευτικά έγγραφα, απομνημονεύματα ταξιδιωτών, προσωπικές ανθρώπινες ιστορίες, δημοσιεύματα του Τύπου, φωτογραφίες, καρτ-ποστάλ, αφίσες, γελοιογραφίες, πίνακες, χάρτες και άλλο οπτικό υλικό καθώς και με την επιλεκτική παράθεση «συμπληρωματικών» ή «ερμηνευτικών» πληροφοριών που συνοδεύονται από «παραδείγματα» ερωτήσεων επιχειρείται ο προσανατολισμός της λογικής του αναγνώστη προς συγκεκριμένη κατεύθυνση. Η αλλαγή της «ιστοριογραφικής» και της «παιδαγωγικής» προσέγγισης που επιχειρείται, σύμφωνα με τη διευθύντρια της έκδοσης, και η «επιστημονική» υπεροχή της που επιδιώκει την ανατροπή «στερεοτύπων» και «προκαταλήψεων» αντί της σφαιρικής και συσχετιστικής, συνολικής, παρουσίασης των ιστορικών γεγονότων, περιορίζεται στις αποσπασματικές αναφορές και στις απόψεις των συγγραφέων που προηγούνται των διαφόρων κεφαλαίων και ενοτήτων.

Και αν ο απώτερος προορισμός των τεσσάρων τόμων του έργου είναι ο μαθητής του Λυκείου, είναι φανερό ότι για να γίνει αυτό είναι αναγκαία η πυροδότηση της διαδικασίας του πολλαπλασιαστικού παράγοντα, μέσα από μια «κρίσιμη μάζα καθηγητών Ιστορίας που είναι πρόθυμοι για αλλαγές», όπως διατυπώνεται στο εισαγωγικό σημείωμα της διευθύντριας της έκδοσης. Με άλλα λόγια, μέσα από το «Εναλλακτικό Εκπαιδευτικό Υλικό για τη Διδασκαλία της Νεότερης Ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης», επιδιώκεται η μετατροπή του καθηγητή σε «ινστρούκτορα», κατά τα πρότυπα του πιο στυγνού ολοκληρωτισμού. Με τη χρηματοδότηση, φυσικά, των διαφόρων υπηρεσιών του «ελεύθερου» και «δημοκρατικού» κόσμου του Μπους, του Μπλερ και της Μέρκελ, που θέλουν να σώσουν τα Βαλκάνια ξαναγράφοντας την Ιστορία τους...

Εισαγωγή στον εθνομηδενισμό...

Διαβάζουμε, λοιπόν, στο πρώτο εγχειρίδιο της σειράς και στη «Γενική Εισαγωγή» της Χριστίνας Κουλούρη [σελ. 9-10]:

Ο σχεδιασμός του έργου έλαβε υπ' όψιν του καταρχήν τους ακόλουθους παράγοντες:

- Τα διαφορετικά κατά χώρα αναλυτικά προγράμματα και τον εθνοκεντρισμό που χαρακτηρίζει τη διδασκαλία της ιστορίας σε όλες τις

χώρες•

- Το γεγονός ότι, στις περισσότερες χώρες της ΝΑ Ευρώπης, οι αλλαγές στα σχολικά εγχειρίδια εξαρτώνται από τον συγκεντρωτικό έλεγχο των υπουργείων παιδείας τα οποία αποφασίζουν για το περιεχόμενο αναλυτικών προγραμμάτων και βιβλίων.
- Την επιθυμία των εκπαιδευτικών να ανανεώσουν τη διδασκαλία τους με εύχρηστα εκπαιδευτικά υλικά στα οποία να μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση•
- Την άποψη ότι δεν είναι δυνατό να συνταχθεί μια ενιαία και ομογενοποιητική ιστορία της ΝΑ Ευρώπης η οποία να περιέχεται σε ένα και μόνο εγχειρίδιο και να διδάσκεται σε όλες τις χώρες.

Για όλους αυτούς τους λόγους, προτιμήσαμε να συντάξουμε θεματικά εγχειρίδια (Βιβλία Εργασίας) που περιέχουν τεκμήρια – κείμενα και εικόνες – και τα οποία μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά προς τα υπάρχοντα εγχειρίδια. Συνεπώς, αυτά τα Βιβλία Εργασίας (ΒΕ) δε φιλοδοξούν να αντικαταστήσουν τα εγχειρίδια ιστορίας τα οποία χρησιμοποιούνται τώρα στο σχολείο, ούτε να προτείνουν μια συνεκτική αφήγηση της ιστορίας της ΝΑ Ευρώπης από τον 14ο αιώνα μέχρι σήμερα. Έχουν ωστόσο γνωστικούς και ηθικούς στόχους και προτείνουν μεθόδους και εργαλεία για τη διδασκαλία της ιστορίας. Η ιστορία επιχειρείται να ξαναγραφτεί μέσα από ένα μάθημα μεθόδου μάλλον παρά περιεχομένου.

Αμέσως πιο κάτω [σελ. 10] διαβάζουμε:

Προτείνονται λοιπόν δύο μείζονες αλλαγές.

Αλλαγή της ιστοριογραφικής προσέγγισης:

- Η ιστορία που διδάσκεται στο σχολείο δεν θα είναι εθνικιστική ιστορία. Δεδομένου ότι η κυρίαρχη μορφή της ιστορίας που διδάσκεται είναι η εθνική ιστορία και ότι η ιστορία των γειτονικών λαών διδάσκεται επίσης μέσα από μια εθνοκεντρική προοπτική, δεν προτείνουμε να καταργηθεί ούτε να αντικατασταθεί η εθνική ιστορία, αλλά να αλλάξει ο τρόπος που διδάσκεται.
- Η περιφερειακή ιστορία της ΝΑ Ευρώπης δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αυτοτελής και αυτάρκης αλλά ως μέρος της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας ιστορίας. Αυτό σημαίνει ότι και η άποψη της «ιδιαιτέρας» ιστορικής εξέλιξης των Βαλκανίων απορρίπτεται εξ αρχής ως στερεοτυπική και ιδεολογικά προκατειλημμένη.

- Η ιστορία κάθε έθνους ξεχωριστά και της περιοχής συνολικά δεν αντιμετωπίζεται ως συνεχής, ομοιογενής και αρμονική. Οι διχασμοί, οι συγκρούσεις και οι διαφορετικές προοπτικές παρουσιάζονται εξίσου με τα κοινά, ενοποιητικά στοιχεία. Αντί να προβάλλουμε μια ψευδή εικόνα αρμονίας, είναι προτιμότερο να υποδεικνύουμε τρόπους για να διδάξουμε στους μαθητές τη διαφορά και τη σύγκρουση.

Η μήτρα της οθωμανικής κληρονομιάς

Ο προσανατολισμός αυτός είναι προφανής, ήδη από την επιλογή των τίτλων, ενώ από την «κοινή ιστορική κληρονομιά» - την οθωμανική, βεβαίως -, έχει απαλειφθεί το Βυζάντιο. Με αυτήν τη δεξιοτεχνική απάλειψη, εξυπηρετείται, διαυγώς, ο στόχος, να προβληθεί η οθωμανική κληρονομιά, ως ο κοινός κόσμος και η κοινή ιστορικοπολιτισμική μήτρα από την οποία προήλθαν τα σύγχρονα βαλκανικά έθνη, την οποία πρέπει, απαραγράπτως, να επανεύρουμε και να επανα-οικειοποιηθούμε, προκειμένου να κτίσουμε ένα κοινό, βασισμένο πάνω στην αλληλοκατανόηση και τη συμφιλίωση, μέλλον, χωρίς ανταγωνισμούς. Χαρακτηριστική, στο πλαίσιο αυτό είναι και η εξόφθαλμα μονοσήμαντη και ανιστορική, στην ουσία της, προσέγγιση του εθνικιστικού φαινομένου και των εθνικο-απελευθερωτικών αγώνων, τα οποία προσεγγίζει, είτε άμεσα, είτε έμμεσα, με μια σαφώς αρνητική σήμανση. Είναι προφανές και το ιδεολόγημα το οποίο υποκρύπτεται πίσω από αυτήν την προσέγγιση.

Προς το ξεπέραςμα του έθνους

Αν, το έθνος - κράτος, ως κύρια επινόηση της νεοτερικής εποχής, αποτελεί έναν πολιτικό και ιστορικό αναχρονισμό για τους σχεδιασμούς της Νέας Τάξης, αυτό που προέχει είναι να ανατρέξουμε στο έδαφος όπου συνελήφθη και συγκροτήθηκε ως κοινωνικο-ιστορική δημιουργία, να αποδομήσουμε τους λόγους που το στήριξαν, και να υποδείξουμε την αναγκαιότητα υπέρβασής του. Επιπλέον, αν ο εθνικισμός και το έθνος-κράτος, πηγή των μεγαλύτερων τραγωδιών της νεότερης ιστορίας μας, είναι ιστορικώς επάναγκες να ξεπεραστούν, προς μια «νέα κοινωνία» χωρίς αντιθέσεις, αν, με άλλα, λόγια, οι λαοί, για να μπορέσουν να συνυπάρξουν ειρηνικά, πρέπει να αποχωριστούν όλα αυτά που συνέχουν το ιστορικό τους είναι - την ιδιαίτερη πολιτισμική παράδοση και εθνική τους ταυτότητα δηλαδή -, τότε, πρέπει να ανατρέξουν στο προ-νεοτερικό, προ-εθνικό έδαφος της ιστορικής τους ύπαρξης και από εκεί να αντλήσουν τα υλικά για τη διαμόρφωση μιας 'νέας' ιστορικής ύπαρξης και ταυτότητας: Το έδαφος των παλιών αυτοκρατοριών, στη βαλκανική, δε, περίπτωση, της οθωμανικής, η οποία,

πέραν από παρελθόν μας, φαίνεται και να προαλείφεται και ως ο ορίζοντας του ιστορικού μας μέλλοντος...

Η «Ινσταμπούλ» ευημερεί

Χαρακτηριστική είναι η τουρκική προπαγάνδα στο βιβλίο 1 με τίτλο «Η Οθωμανική αυτοκρατορία», της κατάστασης που επικρατούσε στην Κωνσταντινούπολη μετά την Άλωση της από τους Τούρκους: Όλα, εν ολίγοις, ήταν ωραία, επειδή απηλλάγησαν από τους «απίστους», δηλαδή τους Χριστιανούς: Αναφέρεται μεταξύ άλλων:

«Σπίτια δόθηκαν στους νέους ανθρώπους που έφθαναν. Η Ινσταμπούλ άρχιζε να ευημερεί. ....

«Έδωσαν πιστοποιητικά στους ανθρώπους έτσι, ώστε τα σπίτια να είναι ιδιοκτησία τους. Η πόλη άρχισε να αναπτύσσεται. Έπειτα, ο σουλτάνος είχε ένα βεζίρη που ήταν γιος άπιστου. Έγινε πολύ οικείος του σουλτάνου. Οι παλιοί άπιστοι της Ινσταμπούλ ήταν φίλοι του πατέρα αυτού του βεζίρη....

«Ένας ψευδομουσουλμάνος δούλος δόθηκε σύντροφος σε έναν από τους συνωμότες απίστους.

«Ερώτηση: Ποιος είναι αυτός ο βεζίρης;

«Απάντηση: Είναι ο Μεχμέτ Πασάς ο Έλληνας. Αργότερα, ο Σουλτάνος έβαλε να τον στραγγαλίσουν σαν να 'ταν σκυλί».

(Σελίδα 51).

Ένας ευτυχισμένος(!) γενίτσαρος αφηγείται

Ανατριχιαστική είναι η εικόνα που επιχειρείται από την τουρκική προπαγάνδα στο θέμα του τουρκικού εγκλήματος του παιδομαζώματος (γενίτσαροι). Βάζουν ένα γενίτσαρο, τον Λουτφή, να δείχνει ευτυχισμένος και να αναπολεί πως καταξιώθηκε μετά το παιδομάζωμα. Με τίτλο «Ο Λουτφή πασάς αναπολεί τη σταδιοδρομία του από την εποχή που στρατολογήθηκε μέσω του συστήματος ντεβσιρμέ». Δηλαδή το έγκλημα του παιδομαζώματος αποκαλείται πλέον στρατολόγηση.

Αφηγείται λοιπόν ο γενίτσαρος Λουτφή: «Χάρη στη γενναιοδωρία του σουλτάνου εγώ, ο ταπεινός, ανατράφηκα στο εσωτερικό Σαράι τον καιρό του μακαρίτη σουλτάνου Βαγιατζίτ (που βρίσκεται σήμερα στον Παράδεισο). Στη διάρκεια αυτής της Οθωμανικής δυναστείας άριστη συμπεριφορά απέναντι στους σουλτάνους από αγάπη προς το θεσμό και όσο βρισκόμουν στο εσωτερικό Σαράι μελέτησα πολλά είδη επιστημών. Όταν εγώ το ταπεινό και ασήμαντο υποκείμενο άφησα το Σαράι συνεργάστηκα με πολλούς ουλεμάδες (νομοδιδάσκαλοι, θεολόγοι

και ερμηνευτές του μουσουλμανικού δικαίου), ποιητές και ανθρώπους του πολιτισμού και επιδίωξα να βελτιώσω το χαρακτήρα μου θέτοντας όλες μου τις ικανότητες στην υπηρεσία των επιστημών».

Στο σχόλιο που ακολουθεί καταβάλλεται προσπάθεια να μετριάσουν οι φιλοτουρκικές εντυπώσεις, με τη σημείωση ότι ο Λουτφή αποτελεί εξαίρεση, γεννώντας όμως το ερώτημα: γιατί τότε παρατίθεται η αφήγηση; Όμως ενισχύεται η τουρκική προπαγάνδα στο βιβλίο υποβάλλοντας ως κερασάκι στην τούρτα ότι «σε κάποια χρονική στιγμή μετά τη στρατολόγηση του νεαρού Λουτφή, φαίνεται ότι ο πατέρας του ασπάστηκε επίσης το Ισλάμ».

Σελίδες 64, 654

«Εισβολή» του ελληνικού στρατού στη Θεσσαλονίκη

Μια από τις προκλητικά ανιστόρητες αναφορές του βιβλίου είναι η αναφορά σε... εισβολή των ελληνικών στρατευμάτων στη Θεσσαλονίκη. Συγκεκριμένα, στον τόμο «Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι», στο χρονολογικό πίνακα γεγονότων αναφέρεται: «28 Οκτωβρίου. Το πρωί εισβάλλει στη Θεσσαλονίκη ο ελληνικός στρατός, η οποία παραδόθηκε στις 27 Οκτωβρίου και το απόγευμα οι βουλγαρικές μεραρχίες της Ρίλας. Ξεκινά η διεκδίκηση της Θεσσαλονίκης».

Από την... εισβολή των ελληνικών στρατευμάτων στη Θεσσαλονίκη, έως την απελευθέρωση της πόλης από τα ελληνικά στρατεύματα, όπως διδάσκουν τα εγχειρίδια της Ιστορίας στα ελληνικά σχολεία, η απόσταση είναι τεράστια. Καλύπτει, όμως, το χάσμα, από τους ισχυρισμούς της σκοπιανής προπαγάνδας, για ελληνική... εισβολή στη Μακεδονία. Και εξυπηρετεί, προφανώς, τους σχεδιασμούς της κυβέρνησης των Σκοπίων στις διεκδικήσεις τους εναντίον της Ελλάδας, παρουσιάζοντας τες ως βασιζόμενες σε ιστορικά δεδομένα. Τα οποία, βεβαίως, πρέπει να εμπεδώσουμε κι εμείς, από τα σχολικά έδρανα...

Πηγές: sigmalive.com | paron.gr | theamapati.wordpress.com